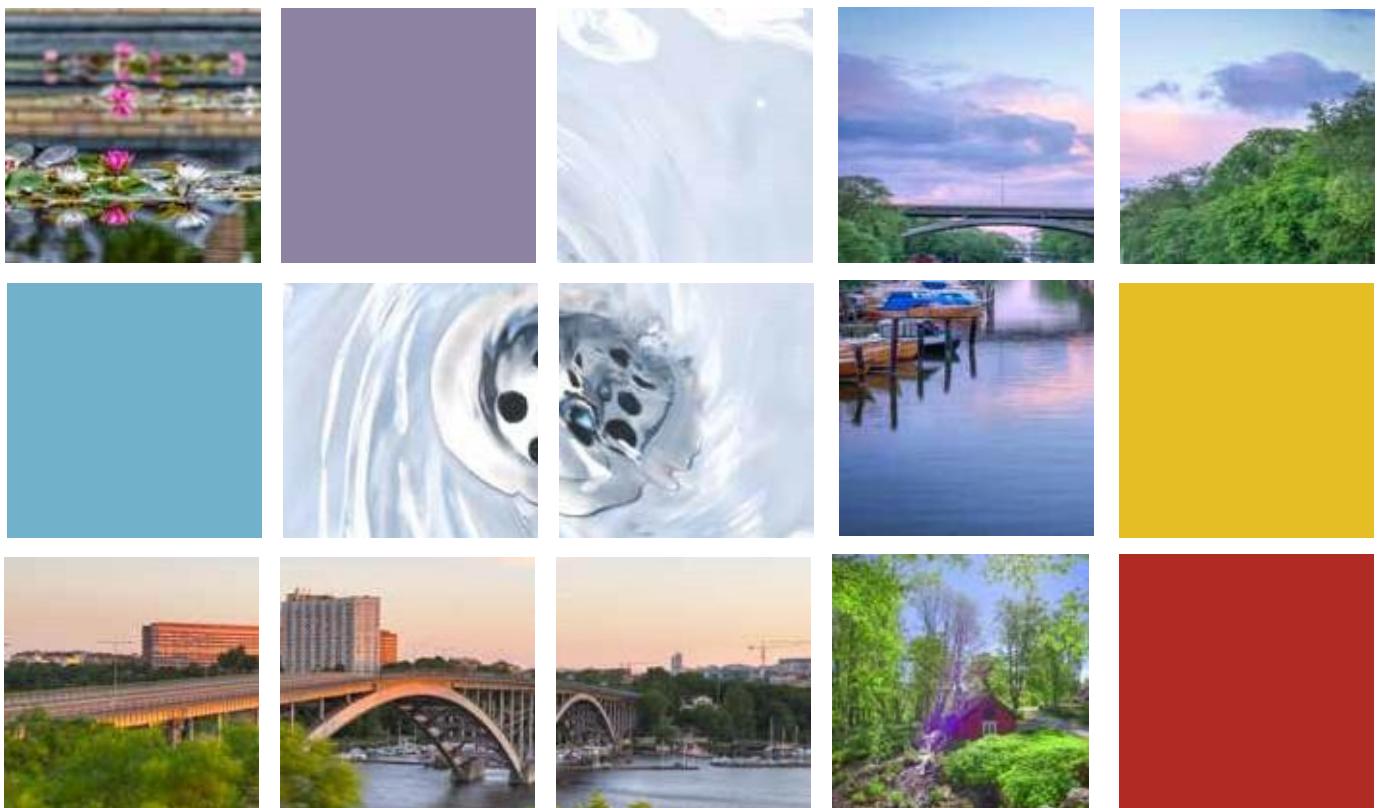

VAS-rådets verksamhetsplan, budget och organisation 2015

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Inledning	3
Planerade aktiviteter 2015-2016.....	4
Genomförda aktiviteter under 2014	7
Ej genomförda aktiviteter	9
Finansiering och organisation av 2015 års verksamhet	10
Sammanställning; Budget 2015	10
VAS-kommitténs sammansättning.....	11
Kommunala representanter i VAS-kommittén 2014	11
Nominerade kommunala representanter för beslut vid årsmötet 2015	11
Nominerad ordförande för beslut vid årsmötet 2015.....	11

Bilaga: Fördelningsnyckel

Inledning

VAS har sedan starten 2005 utvecklats till att bli Stockholmsregionens naturliga samarbetsforum för strategiska vatten- och avloppsfrågor där politiker och tjänstemän träffas för att utbyta kunskap och erfarenheter i VA- frågor, initiera olika typer av gemensamma insatser samt för att skapa samsyn kring olika strategiska frågor kopplade till den storskaliga VA driften i länet. VAS samordnas av KSL och har framställt ett flertal rapporter som utgjort underlag för politiska beslut och kommunal verksamhetsplanering. VAS -kommittén (VASK) tar årligen fram förslag till verksamhetsplan med projektbeskrivningar som beslutas av VAS -rådet.

Behovet av en regional samverkan inom vatten- och avloppsområdet har ökat under senare år. Främst mot bakgrund av ramdirektivet för vatten, befolkningstillväxten och klimatförändringarna. Det övergripande syftet med en regional samverkan mellan länets kommuner, kommunala bolag och förbund inom VA-området är att skapa ett effektivare resursutnyttjande, ökat erfarenhetsutbyte och ökade möjligheter att gå på djupet i olika frågor. Insatserna ska vara konkreta, avgränsade och strategiskt inriktade och bidra till att säkerställa en robust avloppsförsörjning och ett dricksvatten av högsta kvalitet.

VAS är en projektorganisation i vilken VASK fungerar som en styrgrupp med uppgift att utföra fastställda projekt och kommunicera resultatet inom ramen för den av VAS -rådet beslutade verksamhetsplanen. Projekten är både av strategisk och operativ art och projekttiderna varierar mellan 1-2 år. VASK gör kontinuerligt aktualitetsprövningar av hittills framtagna rapporterna och beslutar om eventuella revideringar.

Det finns en fastställd budget för VAS verksamhet. Medlen ska användas till att beställa konsulttjänster som underlag till förslag, rekommendationer och kommunikationsinsatser. VAS -kommittén har mandat att besluta hur denna budget ska användas. Sedan starten 2005 har den årliga verksamhetsbudgeten uppgått till 300 tkr/år och kostnadsfördelningen har skett utifrån en fördelningsnyckel baserad på invånarantal.

Planerade aktiviteter 2015-2016

Framtagande av kommunikationsplan för VAS och aktualiseringsprövning av VAS-rapporterna 1-9.

I VAS rapport nr: 11 från 2012 presenterades resultatet från den externa *översynen av VAS*. I den identifierades ett gap mellan politik och expertis samt att VAS behöver bli bättre på att kommunicera resultatet av främst framtagna rapporter. Bland annat visar utvärderingen på att VAS-rådets rapporter oftast är gedigna och omfattande, men att det också medför att slutsatserna riskerar att försvinna i mängden av information.

En kommunikationsstrategi och en eller flera kommunikationsplaner för att sprida rapporternas innehåll behöver därför tas fram. Ökad kunskap hos VAS-Kommittén och VAS-rådet om hur rapporterna bäst kommuniceras (vem, vad, hur). I projektet ingår även en aktualiseringsprövning av VAS rapporterna 1-9 samt en analys av i vilken omfattning dessa rapporter också bidragit till åtgärder i den operativa verksamheten.

Genomförandeperiod

Projektiden planeras till ett år med start hösten 2015

Bemanning

VASK utser projektledare och arbetsgrupp samt beslutar om eventuellt konsultstöd.

Budget

175 tkr

Kontaktpersoner VASK: Johanna Blomberg/Thomas Fredriksson

Handbok för lokala avloppslösningar

Ett hållbart samhälle behöver avloppssystem som konstrueras så att nyttigheter och restprodukter kan utvinnas ur avlopp. Dock går planeringen och utvecklingen relativt långsamt bland annat beroende på oklara incitament för kommuner, myndigheter och teknikmarknad.

Utformning av system för enskilda hållbara avlopp kan fungera som piloter för omvandlingsområden där anläggningskostnader till konventionellt avlopp kan bli mycket höga. Därtill är många mindre reningsverk på landsbygden äldre och står inför behov av upprustning och kapacitet ökning, varför en avlastning bör vara välkommen.

Projektet syftar till ta fram en handbok för huvudmannen som ska underlätta ett arbete fortsatt med en långsiktig hållbart kretslopp av nyttigheter och restprodukter från avlopp genom tvärsektionell och regional samverkan.

Handboken ska bland annat innehålla konkreta förslag på systemlösning för omvandlingsområden där anläggningskostnad till konventionella vassystem riskera bli höga.

Genomförandeperiod

Projektiden planeras till 1,5 år med start hösten 2015

Bemanning

VASK utser projektledare och arbetsgrupp samt beslutar om eventuellt konsultstöd.

Budget

75 tkr

Kontaktpersoner VASK: Anders Ekström/Thomas Fredriksson

5

Vatten- och avloppsfrågornas prioritering i planprocessen respektive genomförandefasen.

Kommunen har idag ansvar för såväl skydd av vatten som klimatanpassning och ansvarar för att ledningssystemen är robusta och klarar framtida utmaningar som klimatförändringar och ett ökat befolkningstryck. Länets ledningssystem har till stora delar en relativt hög ålder och generellt ett ökande kapacitets- och moderniseringsbehov. De 26 kommunerna är alla viktiga pusselbitar som tillsammans har ett uppdrag att trygga en säker vattenförsörjning med god vattenkvalitet i recipienter och klimatanpassning av samhället. Projektet syftar till att identifiera hur kommunerna planerar och genomför detta uppdrag i dag samt att identifiera vilka utmaningar kommunerna står inför.

Genomförandeperiod

Projektiden planeras till 1,5 år med start våren 2015

Bemanning

VASK utser projektledare och arbetsgrupp samt beslutar om eventuellt konsultstöd.

Budget

75 tkr

Kontaktpersoner VASK: Kristina Svinhufvud/Thomas Fredriksson

Slutföra arbetet med VAS rapport nr: 14

Vattenförsörjningen i länet är till stor del centraliserad till Stockholm Vattens, Norrvattens och Telge Näts vattentäkter, där Mälaren är råvattentäkt för alla. Under 2014 har VASK utrett förutsättningar och behovet för en regional vattenförsörjningsplan samt vilket stöd kommunerna behöver i att ta fram lokala planer. Arbetet har baserats på VAS-rådets rapport nr 6 *”Dricksvattenförekomster i Stockholms län – prioriteringar för långsiktigt skydd”*.

Sjön Yngern har närmare studerats och den pekades redan i VAS rapport nr 3 ut som en av de mest intressanta vattentäkterna ur kapacitets- och kvalitetsskäl. Yngern är av särskilt intresse för Nykvarn, Södertälje och Stockholm. Men hela regionen kan få ett värdefullt bidrag via överföring av vatten mellan Stockholm vattens och Norrvattens distributionsnät.

Projektet kommer att redovisas i VAS nästa rapport som blir nr 14 i ordningen. En första version av rapporten blev klar under 2014 och VASK konstaterade då att de planmässiga utmaningarna inte är tillräckligt väl beskrivna i rapporten och inte heller den politiska förankringsprocess som behöver ligga till grund för en fullt ut implementerad regional vattenförsörjningsplan.

Under våren slutförs arbetet med rapporten bland annat med kompletteringar enligt ovanstående.

Genomförandeperiod

Projektet påbörjades under 2014 och slutförs under våren 2015.

Bemanning

VASK beslutar om eventuellt konsultstöd.

Budget

50 tkr

Kontaktperson VASK: Thomas Fredriksson

Framtagande av kortversion av VAS rapport nr: 12

VASK har sedan tidigare beslutat att ta fram en 20 sidig populärversion och en beskrivande folder av rapport nr: 12, *Robust avloppsvattenrening i Stockholms län – en utblick mot 2030 med fokus på recipienten*.

Bakgrunden är att dels att VASK har en ambition att kommunicera rapporterna i ett pedagogiskt perspektiv och dels att just rapport nr: 12 har uppfattats som särskilt svårtillgänglig och komplex.

Genomförandeperiod

Projektet påbörjades under 2014 och slutförs under våren 2015.

Bemanning

VASK beslutade om konsultstöd under 2014.

Budget

40 tkr

Kontaktperson VASK: Lennart Isgren

Genomförda aktiviteter under 2014

VAS har under året slutfört fyra projekt. Två mindre; *Vattentorn- och telekomleverantörer* och *Frivilligt bräddningstillstånd för ledningsnät*. Och en förstudie rörande sjön Yngern, som också ingått som fallstudie inom projektet *Förutsättningar för regional vattenförsörjningsplan*. Utöver detta har ett VAS-råd och ett VAS Forum genomförts samt en presentation hållits av projektet *Ökad regionalisering och infrastruktur – risker och möjligheter*, som också utgör VAS trettonde rapport.

7

Vattentorn och telekomleverantörer

Dricksvattenreservoarer är en utmärkt lokalisering för radiobaserad kommunikationsutrustning beroende på deras höga lägen och geografiska spridning. Tillgång till skyddade utrymmen inne i reservoarerna samt elförsörjning är också fördelaktigt. Utbyggnaden av mobiltelefoninätet har lett till att teleoperatörerna vill hyra plats på reservoarerna för sina antenner och teknikdelar.

En arbetsgrupp inom VASK har haft i uppdrag att tillsammans med Svenskt Vatten se över vilka krav som en kommun/bolag bör ställa i samband med denna typ av uthyrning och då främst gällande säkerhetsaspekten. Men också hur avtal bör formuleras och vad en rimlig ekonomisk ersättning kan vara.

Arbetsgruppen är nu klar med sitt arbete och kommer att presentera det i en i ett s.k. VAS-PM i vilket även rekommendationer på hyresnivåer och principer för hyressättning kommer att redovisas. En muntlig presentation görs också på VAS-rådet 2015.

Frivilligt bräddningstillstånd för ledningsnät – alternativ för dem som inte har egna reningsverk?

En arbetsgrupp inom VASK har undersökt vilka möjligheter till nödbräddning de kommuner som saknar tillstånd för ledningsnät har. Bakgrunden är att de kommuner/verksamhetsutövare som har tillstånd ledningsnät ofta också har tillstånd för nödbräddning.

När nu flera kommuner lägger ned sina små reningsverk och leder sitt avlopp till större regionala reningsverk blir detta ett ökat problem. I projektet har även ingått att utreda möjligheterna att söka så kallat *frivilligt tillstånd* för kommunens ledningar och pumpstationer.

Arbetsgruppen är nu klar med sitt arbete och kommer att presentera det i en i ett s.k. VAS-PM. En muntlig presentation görs också på VAS-rådet 2015.

Utreda förutsättningarna för en regional vattenförsörjningsplan

VASK bildade under 2013 en projektgrupp med uppdrag att utreda förutsättningar för en regionalvattenförsörjningsplan för Stockholms län.

Arbetet baserades på VAS-rådets rapport nr 6 ”*Dricksvattenförekomster i Stockholms län – prioriteringar för långsiktigt skydd*” som arbetet har kompletterats med information bland annat om viktiga infiltrationsområden, enskild vattenförsörjning och klimataspekter. I projektet har förutom behovet av en regional vattenförsörjningsplan också utretts vilket stöd kommunerna behöver i att ta fram lokala planer.

Arbetsgruppen är nu klar med sitt arbete och det presenteras i sin helhet i VAS rapport nr:14 som publiceras under våren 2015. En muntlig presentation görs på VAS-rådet 2015.

Förstudie Yngern

VAS har med stöd av Landstingets Miljöanslag genomfört en förstudie rörande sjön Yngern och hur den kan skyddas. I VAS-rådets rapport nr 3 pekades Yngern ut som en av de mest intressanta vattentäkterna ur kapacitets- och kvalitetsskal. Sjön är av intresse främst för Nykvarn, Södertälje och Stockholm, men också i ett regionalt perspektiv då överföring av vatten skulle kunna ske mellan Stockholm vattens och Norrvattens distributionsnät.

Förstudien redovisades i samband med VAS Forum i maj 2014 och kommer att läggas som en bilaga till VAS rapport nr: 14, Utredning av förutsättningar för en regional vattenförsörjningsplan.

VAS rådet 2014 genomfördes den 13 februari

Temat för VAS-rådet var denna gång slam samt regional VA-samverkan i Stockholm Län.

Läs gärna mer på: www.vasradet.se

VAS Forum genomfördes den 23 maj

Genomfördes som en "Open Space" workshop på Scandic Hotell Alvik. Dagen inleddes med en presentation av Svenskt Vatten omvärldsanalys. Många intressanta projektidéer VASKades fram under dagen och dessa ligger nu till grund för VAS-projektkatalog.

Läs gärna mer på: www.vasradet.se

VAS rapport nr 13 presenterades

VAS rapport nr 13 *Ökad regionalisering och infrastruktur – risker och möjligheter* har under året presenterats och godkänts av KSLs Miljö- och samhällsutvecklingsberedning. Rapporten delas ut i samband med VAS-rådet 2015 och är också utlagd på VAS hemsida där även rapporten sju bilagor finns samlade.

Ej genomförda aktiviteter

Samverkansöverenskommelse för VAS – implementering

VASK hade planerat skicka ut den nya samverkansöverenskommelsen för VAS under hösten 2014, men har beslutat skjuta upp detta till en senare tidpunkt. Bakgrunden är att överenskommelsen har ansetts allt för omfattande och att den föreslagna medlemsavgiften ansetts vara för stor.

Bakgrunden till överenskommelsen

KSL har i samarbete med VAS arbetande kommitté (VASK) tagit fram en samverkansöverenskommelse för VAS, på uppdrag av KSLs Miljö- och samhällsutvecklingsberedning samt VAS rådet. Underlaget utgörs av de slutsatser som dragits i rapporten Framtida strategisk inriktning och utvärdering av VAS där det bland annat konstateras att behovet av en regional samverkan inom VA-området har ökat under senare år.

Det övergripande syftet med en regional samverkan mellan länets kommuner, kommunala bolag och förbund inom VA området är att skapa ett effektivare resursutnyttjande, ökat erfarenhetsutbyte och ökade möjligheter att gå på djupet i olika frågor. I samband med att den nya överenskommelsen, som planeras gälla from den 1 juli 2014, kommer även avgifterna till VAS att höjas från tidigare totalt 300 tkr till 775 tkr. Syftet är förutom att stärka VAS budget, också att VAS projekten i större utsträckning ska kunna bära sina egna kostnader.

VASK kommer att revidera överenskommelsen och återkomma med ett nytt förslag.

Finansiering och organisation av 2015 års verksamhet

VAS-rådet konstituerades den 9 februari 2005. Dess syfte är att genom samverkan bidra till att utveckla Stockholms läns kommunaltekniska VA-lösningar så att de möter framtida behov och därmed bidrar till att utveckla regionen på ett hållbart sätt.

Alla länets 26 kommuner och/eller deras VA-huvudman är inbjudna att delta i VAS-rådets årsmöte då rådet tar ställning till verksamhetsplan, budget och kommitténs sammansättning för det kommande året.

Regionens VA-bolag har vardera en plats. De kommunala representanterna ska vara 2-4 st. och väljs på för en period på 2 år. Ordförande för VAS utses av VAS-rådet och ordförandeskapet roteras vartannat år. En valberedning tillsätts av VASK.

SYVAB ansvarar för VAS ekonomiska redovisning och administration. Avgifter till VAS betalas årligen av medlemmarna in enligt en fördelningsnyckel, se bilaga.

Till sin hjälp har rådet en arbetande kommitté, VAS-kommittén, som sköter det löpande arbetet med planering och genomförande av uppdragen från rådet. Kommittén bemannas av tjänstemän från de i rådet medverkande organisationerna.

Sammanställning; Budget 2015

Projekt/aktivitet	Budget SEK
Framtagande av kommunikationsplan för VAS och aktualiseringsprövning av VAS-rapporterna 1-9.	175 000
Handbok för lokala avloppslösningar	75 000
Vatten- och avloppsfrågornas prioritering i planprocessen respektive genomförandefasen.	75 000
Slutföra arbetet med VAS rapport nr: 14	50 000
Framtagande av kortversion av VAS rapport nr: 12	40 000
VAS Forum 2015	25 000
VAS-rådsmöte, VASK-möten, tryckkostnader, administration mm.	118 000
	558.000

Budget forts.

Resurs	SEK
Återstår från 2014	258 000
Förslag budgettillskott 2015	300 000
Summa	558 000

11

VAS-kommitténs sammansättning

Organisation	Representanter 2014
Stockholm Vatten	Lars Lindblom ersatt av Lennart Berglund
Norrvatten	Bertil Johansson ersatt av Hans Gillsbro
Käppalaförbundet	Kristina Svinhufvud
SYVAB	Carl-Olof Zetterman
Roslagsvatten	Björn Olofsson ersatt av Frida Österdahl
Telge Nät	Anders Ekström*, (avgår som ordförande men kvarstår som Telges representant i VASK).
KSL (processledare)	Thomas Fredriksson
SYVAB (samordnare)	Lennart Isgren
Länsstyrelsen (adjungerad)	Majlis Bergqvist och Kerstin Rosén-Nilsson
TMR (adjungerad)	Johanna Borgendahl, Jessica Andersson och Maja Berggren
<i>2-4 kommunala representanter (se nedan) *Ordförande VAS</i>	

Kommunala representanter i VAS-kommittén 2014

Vid årsmötet 2014 finns följande kommunala representanter aktiva:

Namn	
Ylva Mellgren, Norrtälje	Vald till och med 2014
Ronny Jarnestedt, Haninge	Ersatt under 2014 av Johanna Blomberg
Conny Söderström, Österåker	Avgår from 2015
Majken Elfström, Värmdö	Vald till och med 2014

Nominerade kommunala representanter för beslut vid årsmötet 2015

Namn	Förslag
Ylva Mellgren, Norrtälje	Omval t.o.m. 2016
Majken Elfström, Värmdö	Omval t.o.m. 2016
Pär Lindfors, Österåker	Val t.o.m. 2016
Johanna Blomberg, Haninge	Val t.o.m. 2016

Nominerad ordförande för beslut vid årsmötet 2015

Namn	Förslag
Mikael Algvere, Roslagsvatten	Ordförande i VAS rådet

Kommunförbundet Stockholms Län

Postadress: Box 38145, 100 64 Stockholm | Besöksadress: Södermalmsallén 36.
E-post: info@ksl.se | www.ksl.se